

	Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling	Versie	1.1
		Datum	29-1-2019
		Eigenaar	Directie
		Pagina	1 van 9

1 Inleiding

Deze meldcode is de leidraad voor de beroepskracht die op enigerlei wijze een vermoeden krijgt van huiselijk geweld of kindermishandeling bij een cliënt of zijn omgeving. De meldcode zorgt ervoor dat de beroepskracht en in het verlengde daarvan Infinitum Zorg zorgvuldig met dit soort signalen omgaan.

1.1 Definitie

Op de site van de politie wordt een heldere omschrijving van huiselijk geweld gegeven, die wij hier overnemen:

Huiselijk geweld is geweld door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer. Het woord ‘huiselijk’ zegt niets over de plaats van het geweld, maar over de relatie tussen pleger en slachtoffer. Huiselijk geweld kan dus zowel binnenshuis als buitenshuis plaatsvinden en in verschillende vormen. Voorbeelden zijn: (ex-)partnergeweld, kindermishandeling, ouderenmishandeling, mishandeling van ouders door hun kind(eren), mishandeling van kinderen en jongeren door hun ouders of vriend(innen). Maar ook: bedreiging, al dan niet gepaard gaand met de vernieling van goederen in en rondom het huis.

Seksueel geweld valt uitdrukkelijk ook onder deze definitie.

We willen hier uitbuiting expliciet aan toevoegen, omdat bijvoorbeeld elk jaar 30.000 ouderen slachtoffer worden van financiële uitbuiting. De daders zijn hun eigen kinderen, andere familieleden, bekenden of hulpverleners. Financiële uitbuiting kan in verschillende vormen voorkomen. Het kan regelrecht stelen zijn zoals sieraden, geld of spullen wegnemen uit huis. Spullen tegen de wil van de oudere verkopen of aankopen doen op naam van de oudere. Soms worden ouderen gedwongen hun testament of wilsbeschikking te wijzigen of worden ze financieel kort gehouden, terwijl er wel geld is. (Zie: <https://www.zorgwelzijn.nl/7-signalen-van-financiele-uitbuiting-1778653w/>)

Als er sprake is van een noodsituatie:

Bel 112 en vraag om de politie.

Neem daarna contact op met Veilig Thuis: 0800-2000

1.2 Stopzetten

De meldcode kan ieder moment worden stopgezet, als de zorgen op een of andere manier worden weggenomen.

Net zo goed kan het proces ieder moment weer worden hervat, als de zorgen weer terugkomen.

1.3 Onthulling

Als een (minderjarig) slachtoffer uit zichzelf om hulp vraagt of vertelt thuis geweld of verwaarlozing mee te maken, betekent dit vaak dat hij of zij een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid of het welzijn van zichzelf of gezinsleden.

Onthulling is onderdeel van meldnorm 1. Dat betekent dat je direct contact opneemt met Veilig Thuis en samen bepaalt wat noodzakelijke vervolgstappen zijn.

Bij een onthulling is het van belang dat je het (minderjarige) slachtoffer een aantal dingen vertelt:

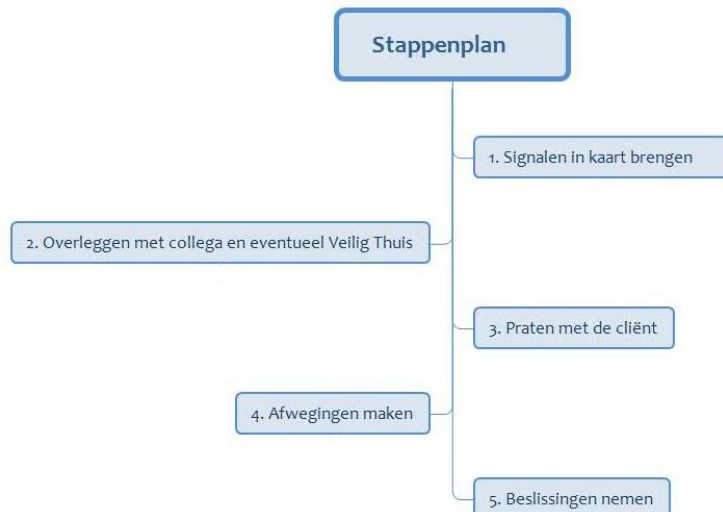
- Dat je je zorgen maakt over hetgeen het slachtoffer je vertelt: geweld hoort niet thuis in een gezinssituatie.

- Indien de zorgvrager minderjarig is vertel je daarnaast dat hij / zij er recht op heeft om veilig op te groeien en dat de onthulling voor jou reden is om contact op te nemen met Veilig Thuis, omdat zij deskundig zijn als het om mensen met deze ervaringen gaat en je samen met hen wilt overleggen welke vervolgstappen je het best kunt nemen. Vertel dat je te allen tijde met hem of haar overlegt wat die vervolgstappen zullen zijn en dat zijn / haar mening daarover wordt meegenomen in de beslissing.
- Vertel de zorgvrager ook wat hij / zij van jou kan verwachten: wat je vanuit jouw rol en verantwoordelijkheden wel en niet voor het slachtoffer kunt betekenen. Dat is voor alle slachtoffers van belang, maar geldt in het bijzonder voor minderjarige slachtoffers.

Als een zorgvrager strafbare feiten onthult, dan ga je niet verder in gesprek over signalen of zorgen, maar meld je direct bij Veilig Thuis of de politie. Er start dan een strafrechtelijke procedure naast de meldcode, waarbij het veilig stellen van bewijs belangrijk is. Indien sprake is van een recent seksueel misdrijf, neem dan contact op met:

Centrum Seksueel Geweld op 0800-0188.

2 Stappenplan¹

Als je een signaal opvangt dat kan wijzen op huiselijk geweld of kindermishandeling start je de meldcode en breng je alle signalen in kaart.

¹ Betreffen de signalen huiselijk geweld of kindermishandeling gepleegd door een beroepskracht, meld de signalen dan bij de leidinggevende of de directie, conform de interne richtlijnen. In dat geval is dit stappenplan niet van toepassing.

	Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling	Versie	1.1
		Datum	29-1-2019
		Eigenaar	Directie
		Pagina	3 van 9

2.1 Signalen in kaart brengen

2.2 Eigen waarneming

- Breng de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontkrachten in kaart en leg deze vast in het zorgdossier.
 - Gebruik de signaleringslijsten in NEDAP:
 - Signaleringslijst Geweld en/of Seksueel Misbruik Volwassenen
 - Signaleringslijst Kindermishandeling 0-4 jaar
 - Signaleringslijst Kindermishandeling 4-12 jaar
 - Signaleringslijst Kindermishandeling 12-18 jaar
- Doe de kindcheck bij 'oudersignalen'. Ga na of:
 - de zorgvrager kinderen heeft;
 - daarvoor adequate tijdelijke opvang is;
 - de zorgvrager de kinderen structureel voldoende kan beschermen, verzorgen en opvoeden.

Heb je zelf geen contact met de kinderen van de zorgvrager, dan kun je toch signalen vastleggen over de situatie waarin deze kinderen zich mogelijk bevinden, als de toestand van de zorgvrager daar aanleiding toe geeft.

Dat is het geval als:

- de zorgvrager alcohol- of drugsintoxatie heeft,
- psychisch ernstig in de war is,
- een zelfmoordpoging heeft gedaan,
- volwassen slachtoffer van huiselijk geweld is, of
- de gevangenis in moet.

Dit zijn factoren die wijzen op een verhoogd risico; het zijn op zichzelf géén signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling.

	Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling	Versie	1.1
		Datum	29-1-2019
		Eigenaar	Directie
		Pagina	4 van 9

In deze gevallen doe je de kindcheck: je gaat na of de zorgvrager kinderen heeft, of daarvoor adequate tijdelijke opvang is en of de zorgvrager bij thuiskomst de kinderen structureel voldoende kan beschermen, verzorgen en opvoeden.

Ook in het geval van dergelijke 'oudersignalen' volg je de stappen van de meldcode.

- Beantwoord de volgende vragen bij een vermoeden van financiële uitbuiting:
 - Liggen er veel aanmaningen, brieven van incassobureaus? Of ligt er post van vreemde aanbieders?
 - Is de cliënt afgesloten van gas en elektra?
 - Ontbreekt er op onverklaarbare wijze geld?
 - Verandert er iets in de woonsituatie? Verdwijnen er waardevolle spullen uit huis?
 - Ligt er ander of minder eten in de koelkast?
 - Is de cliënt verward of angstig? Weigert hij of zij informatie te geven over de financiële situatie?
 - Is het bijna niet mogelijk om de cliënt alleen te spreken, zit er altijd iemand bij?

2.3 Gehoord van anderen

Vermeld de bron als er informatie van derden wordt vastgelegd (ook als die derde een van de ouders of een ander familielid is). Probeer bevestiging of ontkrachting van deze informatie te vinden in de eigen waarnemingen.

2.4 Rapporteer

- Beschrijf de stappen die je hebt gezet en de besluiten die worden genomen.
- Leg ook vast wie je hebt geraadpleegd en wat je in dit overleg hebt afgesproken.

Neem bij de rapportage de volgende regels in acht:

- beschrijf de signalen zo feitelijk mogelijk: leg vast wat je hebt gezien of gehoord, of op een andere manier hebt waargenomen;
- worden ook interpretaties, hypothesen en veronderstellingen vastgelegd, vermeld dan uitdrukkelijk dat het gaat om een interpretatie, hypothese of veronderstelling; maak een vervolgaantekening als deze later wordt bevestigd of ontkracht;
- vermeld de bron als er informatie van anderen wordt vastgelegd (ook als die ander een van de ouders is);
- leg medische of psychiatrische diagnoses alleen vast als ze zijn gesteld door een bevoegde beroepskracht, zoals een arts, een verpleegkundig specialist of een psychiater.

3 Overleg

Bespreek de signalen met de aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling van je organisatie, een deskundige collega, of een leidinggevende.

Voor het voeren van overleg over de signalen binnen de instelling is een speciale aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling aangewezen.

Bij het bespreken van de signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling, worden in elk geval de toepasselijke, ingevulde signaleringslijsten gebruikt.

**Vraag zo nodig advies aan Veilig Thuis.
 Telefonisch 24/7 bereikbaar: 0800-2000**

3.1 Adressen Veilig Thuis

Veilig Thuis Groningen	Veilig Thuis Fryslân	Veilig Thuis Drenthe
Leonard Springerlaan 13	Tesselschadestraat 2	Mien Ruysweg 1
9727 KB Groningen	8913 HB Leeuwarden	9408 KA Assen
Postadres:	Postadres:	Postadres:
Postbus 1203	Postbus 312	Postbus 569
9701 BE Groningen	8901 BC Leeuwarden	9400 AN Assen
info@veiligthuisgroningen.nl	info@veiligthuisfriesland.nl	info@veiligthuisdrenthe.nl
www.veiligthuisgroningen.nl	www.veiligthuisfriesland.nl	www.veiligthuisdrenthe.nl
Telefoon: 050-5239239 (alleen voor verwijzers)	Telefoon: 058-2333777 (alleen voor verwijzers)	Telefoon: 088-2460244 (alleen voor verwijzers)

Raadpleeg daarnaast zo nodig een deskundige op het gebied van letselduiding, zoals een kinderarts of een forensisch geneeskundige. Dit kan ook na intern overleg.

	Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling	Versie	1.1
		Datum	29-1-2019
		Eigenaar	Directie
		Pagina	6 van 9

3.2 Rapporteer

- Leg vast met wie je intern hebt overlegd (naam en functie) en wat er is afgesproken en leg ook (als dit gevraagd is) het advies vast van Veilig Thuis en de functie en de naam van medewerker van Veilig Thuis met wie je hebt gesproken.
- Als je het zetten van stappen overdraagt aan een ander, leg deze overdracht dan ook vast in het dossier. Beschrijf nauwkeurig aan wie (naam en functie) het zetten van verdere stappen in handen is gegeven.

4 Gesprek met de cliënt

Bespreek de signalen met de cliënt. Heb je ondersteuning nodig bij het voorbereiden of het voeren van het gesprek met de cliënt, raadpleeg dan een deskundige collega en/of Veilig Thuis.

4.1 Opbouw gesprek

1. leg de cliënt het doel uit van het gesprek;
2. beschrijf de feiten die je hebt vastgesteld en de waarnemingen die je hebt gedaan;
3. nodig de cliënt uit om een reactie hierop te geven;
4. kom pas na deze reactie zo nodig en zo mogelijk met een interpretatie van wat je hebt gezien, gehoord en waargenomen. In geval van vrouwelijke genitale verminking kun je daarbij de Verklaring tegen meisjesbesnijdenis gebruiken.²

Het doen van een melding zonder dat de signalen zijn besproken met de cliënt, is alleen mogelijk als:

- de veiligheid van de cliënt, die van u zelf, of die van een ander in het geding is;
- als u goede redenen hebt om te veronderstellen dat de cliënt door dit gesprek het contact met u zal verbreken.

4.2 Gesprek met kinderen

Ook als een zorgvrager nog jong is, is het van belang dat je het gesprek met hem aangaat, tenzij dat door zijn jeugdige leeftijd echt niet mogelijk is, of te belastend voor hem is. Je beoordeelt zelf of een gesprek zinvol en mogelijk is. Voer daarover zo nodig vooraf overleg met de aandachtsfunctionaris of Veilig Thuis.

Het kan van belang zijn om een kind even alleen te spreken, zonder dat zijn ouders daarbij aanwezig zijn, zodat het kind zich vrij kan uiten. Als uitgangspunt geldt dat de ouders hierover vooraf behoren te worden geïnformeerd. Maar vanwege de veiligheid van het kind, van jezelf, of die van anderen, kun je besluiten om toch een eerste gesprek met het kind te voeren zonder dat de ouders hierover van te voren worden geïnformeerd.

Voer hierover vooraf altijd overleg met de aandachtsfunctionaris, of met Veilig Thuis.

In een gesprek met het kind komt het volgende aan de orde:

- je legt het doel van het gesprek uit;
- je vertelt over de bestaande zorgen;
- je vraagt de mening van het kind over de zorgen;
- je vertelt over het recht van kinderen om veilig op te groeien, om bij belangrijke beslissingen betrokken te worden en om bezwaar te maken;
- je vertelt over mogelijke vervolgstappen en gevolgen;

² De Verklaring tegen meisjesbesnijdenis staat in onze online kennisbank in de talen Nederlands, Engels, Frans, Amhaars (Ethiopië), Arabisch, Somalisch en Tigriaans (Eritrea en Ethiopië).

- je vraagt welke oplossingen hij zelf ziet;
- je vertelt hoe zijn mening meegewogen wordt;
- je vertelt wie, wanneer contact met hem opneemt om verder te praten.

Het kan zijn dat één gesprek niet voldoende is, of dat jij niet alle informatie kunt geven. Zorg dan voor een vervolggesprek of zorg ervoor dat iemand anders de informatie aan het kind geeft en van het kind krijgt. Dat geldt ook als je zelf niet in staat of in de positie bent om een gesprek met een kind te hebben: zorg ervoor dat iemand anders het kind spreekt.

4.3 Gesprek met de ouder(s)

Normaal gesproken voer je, als het om een minderjarige zorgvrager gaat, ook een gesprek over de signalen met de ouder(s). Dit is niet alleen van belang als de ouders mogelijk betrokken zijn bij het huiselijk geweld of de mishandeling, maar zeker ook als dit niet aan de orde is. Want de ouders behoren, zeker als zij het gezag uitoefenen, als regel te worden geïnformeerd over wat er bij hun kind speelt. Bovendien kunnen zij informatie geven over de aanleiding van je zorgen en meedenken over mogelijke oplossingsrichtingen.

Een gesprek met (een van) de ouders kan achterwege blijven in verband met de veiligheid van het kind, van jezelf, of die van anderen. In dat geval bespreek je samen met Veilig Thuis wie dat gesprek met de ouders wel kan voeren en op welke manier.

4.4 Rapporteer

- Leg vast met wie je hebt gesproken
- beschrijf de reactie van de zorgvrager/kind/ouder op de signalen die je met hen bespreekt;
- beschrijf de door hen voorgestelde oplossingen;
- leg de afspraken die je maakt vast in het zorgdossier;
- leg vast wie wanneer terugkoppeling geeft;
- als de zorgvrager minderjarig is, leg je ook vast welke informatie je gegeven hebt, welke nog ontbreekt en hoe je daarvoor zorg draagt.

4.5 Afwegingen maken

4.5.1 Afweging 1

- Heb je op basis van de stappen 1 t/m 3 een vermoeden van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling?
 - ↳ **Nee:**
 - ↳ Afsluiten en vastleggen in dossier
 - ↳ **Ja:**

	Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling	Versie	1.1
		Datum	29-1-2019
		Eigenaar	Directie
		Pagina	8 van 9

↳ Ga verder met afweging 2

4.5.2 Afweging 2:

- Schat je op basis van de stappen 1 tot en met 3 van de meldcode in dat er sprake is van (een vermoeden van) acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid?
 - ↳ **Nee:**
 - ↳ Ga verder met afweging 3 bij stap 5
 - ↳ **Ja:**
 - ↳ Melden bij Veilig Thuis. De afwegingen 3 tot en met 5 worden samen met Veilig Thuis doorlopen.

5 Beslissingen nemen

5.1 Is passende en toereikende hulp bieden of organiseren (ook) mogelijk?

In stap 5 beslis je of hulpverlening bieden of organiseren (ook) mogelijk is. Als je besloten hebt een melding te doen, weeg je deze vraag samen met Veilig Thuis. Anders doe je dat zelfstandig. De vereisten voor goede hulp zijn:

- er is voldoende zicht op (on)veiligheid in het heden;
- er is voldoende zicht op onveilige gebeurtenissen in het verleden (waaronder eerdere meldingen);
- alle betrokken beroepskrachten hebben de focus op het stoppen van geweld en een (duurzaam) herstel van de veiligheid;
- hulp is gericht op het versterken van de weerbaarheid en het herstel van de schade die is veroorzaakt door (de dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling bij de betrokkene(n);
- er is sprake van een gezamenlijke analyse en plan met doelen en evaluatiemomenten van de beroepskrachten;
- dit plan is op maat gemaakt met alle betrokkenen binnen het gezin of huishouden;
- indien meerdere beroepskrachten betrokken zijn, zijn er afspraken over samenwerking en casusregie op de veiligheid (en multidisciplinaire) hulpverlening.

5.2 Is melden noodzakelijk?

- **Ja**, er is sprake van een vermoeden van acute of structurele onveiligheid:
 - meld je vermoeden bij Veilig Thuis;
 - beschrijf zoveel mogelijk feiten en gebeurtenissen die je zelf hebt vastgesteld;
 - geef het duidelijk aan als de informatie bij je melding (ook) van anderen afkomstig is;
 - overleg met Veilig Thuis wat je na de melding, binnen de grenzen van je gebruikelijke werkzaamheden, zelf kan doen om de zorgvrager en/of zijn gezinsleden tegen het risico op kindermishandeling of huiselijk geweld te beschermen.
 - Bespreek je melding zo mogelijk³ vooraf met de zorgvrager (en/of met de ouder)
 - Leg uit waarom je van plan bent een melding te gaan doen en wat het doel daarvan is.
 - Vraag de zorgvrager uitdrukkelijk om een reactie op de voorgenomen melding.
 - Bij bezwaren van de zorgvrager, bekijk of, en zo ja op welke wijze, je tegemoet kunt komen aan deze bezwaren.

³ Als je een melding doet bij Veilig Thuis zonder toestemming van de zorgvrager en/of zijn ouders, doorbreek je de privacy van betrokkenen. De stappen van de meldcode en de aanwijzingen voor het voeren van een gesprek over je voornemen om een melding te doen, zorgen er voor dat je op een zorgvuldige manier tot dit besluit komt.

- Is dat niet mogelijk, weeg de bezwaren dan af tegen de noodzaak om de zorgvrager of zijn gezinslid te beschermen tegen het geweld of de kindermishandeling. Betrek in je afweging de aard en de ernst van het geweld en de noodzaak om de zorgvrager of zijn gezinslid door het doen van een melding daartegen te beschermen.
- Doe een melding indien naar jouw oordeel de bescherming van de zorgvrager of zijn gezinslid de doorslag moet geven en informeer de zorgvrager over je melding.

▪ **Nee:**

- Ga naar afweging 3

5.3 Afweging 3

- Vraag 1: Kun je effectieve hulp bieden of organiseren om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden?

↳ **Nee:**

- ↳ Melden bij Veilig Thuis

↳ **Ja:**

- ↳ Vraag 2: Werken betrokkenen mee aan de geboden of georganiseerde hulp?

↳ **Nee:**

- ↳ Melden bij Veilig Thuis

↳ **Ja:**

- ↳ Vraag 3: Leidt deze hulp tot duurzame veiligheid?

↳ **Nee:**

- ↳ Melden bij Veilig Thuis

↳ **Ja:**

- ↳ Ga verder met afweging 4

5.4 Afweging 4

- Vraag 4: Aanvaarden de zorgvrager en diens systeem hulp om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden en zijn zij bereid zich hiervoor in te zetten?⁴

↳ **Nee:**

- ↳ Melden bij Veilig Thuis

↳ **Ja:**

- ↳ Hulp bieden of organiseren, ga verder met afweging 5.

5.5 Afweging 5

- Vraag 5: Leidt de hulp snel genoeg tot duurzame veiligheid en/of het welzijn (herstel) van alle betrokkenen?⁴

↳ **Nee:**

- ↳ (Opnieuw) melden bij Veilig Thuis

↳ **Ja:**

- ↳ Hulp afsluiten met afspraken over het volgen van toekomstige (on)veiligheid met betrokkenen en samenwerkingspartners.

⁴ Bij acute en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis gemaakt.